

OPGELET VOOR EEN CYNISCH HEIDENSE HOND

Wie zoekt het verband tussen het woord ‘hond’ en het woord ‘cynicus’? Dit hebben we te danken aan de beroemde cynicus Diogenes van Sinope, een tijdgenoot van Alexander de Grote. Het verhaal gaat dat Alexander aan Diogenes vroeg een wens te doen, en hij zou die vervullen. “*Gaat u wat opzij, u ontnemt me de zon*”, antwoordde Diogenes, die in een grote ton woonde. Zijn enigste bezit was een kalebas om water te scheppen. Toen hij zag dat een hond ook zonder nap kon drinken, gooide hij zijn kalebas weg. Daardoor kreeg hij de bijnaam “hond”, wat “*kyon*” (of kuoon) is in het Grieks. De leuze van de cynisten is: vrij zijn van behoeften.

Cynocephales is Grieks voor ‘hondenkoppen’. Zo werd het eilandvolk genoemd dat in middeleeuwse geschriften door Sir John Mandeville werd beschreven. Volgens Marco Polo woonden deze mensen ook op de Andamaneilanden. De fabel berust waarschijnlijk op waarnemingen van bavianen, die vooruitstekende, hondachtige snuiten hebben. Terwijl we in de Egyptische cultus “*Anubis*” kennen, dit is de god met de hondenkop, hebben de Chinezen hun astrologisch jaar van de hond (1). Wie heeft de naam “*Sirius*” gegeven aan de hondsster, die zich op 8,7 lichtjaren van de aarde bevindt? Sirius komt van het Griekse woord *seirios*, wat heet, of brandend van zonnehitte betekent. De ster *alfa Canis Majoris* komt voor in het sterrenbeeld de Grote Hond (2). De naamgeving ‘Hondsster’ komt van Vergilius (3). De *Jonge Hond of Sirius B* is de eerste ster die nu bekend staat in de klasse van de witte dwergen (4). Onze eigen zon is een gele dwerg.

Sirius, of *Sopht* (de Griekse spelling is *Sothis*) bij de Egyptenaren, stond bij hun in hoog aanzien, omdat haar verschijning de overstroming van de Nijl inluidde. De godin Sothis wordt vereerd omdat zij vruchtbaarheid schenkt. Zij is ook de ‘meesteres van het nieuwe jaar’, want de nieuwjaarsdatum wordt bepaald door de overstroming van de Nijl. Cynopolis, of de Stad van de Hond, was de hoofdstad van de 17de gouw in Boven-Egypte, dat als wapen een jakhals had.

In Schotland zegt men: “*geef de hond een slechte naam en hang hem op.*”. Wie dat doet is een barbaar of een heiden.

Keizer Constantijn de Grote erkende het christendom en deze godsdienst werd toen van staatswege begünstigd t.o.v. het heidendom. In 392 werden alle heidense offers verboden. Vooral in de steden van het Romeinse rijk had het christendom vlug vaste voet gekregen. Maar op het platte land hield het heidendom zich langer staande. Het Germaanse woord “*heiden*”, in de betekenis van niet-christen, is afgeleid van “*heidebewoner*”. In het Latijn is een “*paganus*” (5), een plattelander, een landman of een boer, ter onderscheid van een christen, die in de stad woonde.

In het Frans is een heiden “*un païen*” en het heidendom “*le paganisme*”. De Engelsen noemen een heiden “*a pagan*” of “*an heathen*”. Dit laatste heeft verwantschap met het oudengelse woord “*hâeden*”, waar men in het oudhoogduits “*heidan*” gebruikte.

“An heather” is in Engeland een heideplant of een heidestruik.

Een spreekwoord bij ons zegt: “*Men moet niet scheiden als heidenen en Turken.*” Dit heeft de betekenis van: vóór het afscheid kan men nog wel een borreltje drinken. En zoals u weet: op één been kunnen we niet staan.

Voetnoot:

1- Het volgende ‘jaar van de hond’ zou het jaar 2006 van onze tijdsrekening zijn.

2- Hond: *Canis familiaris*, van de familie van de *Caninae*, waartoe ook wolf, coyote en jakhals behoren.

3- Het kosmisch perspectief komt aan bod in de ‘*Aeniës*’. Dante koos Vergilius als gids in zijn *Divina Commedia*.

4- De Jonge Hond, gelegen in de nabijheid van Sirius, werd in 1862 ontdekt door Alvan Clark. Een witte dwerg is een stervende ster.

5- *Paganus*: de dorpen betreffende, van het land.

Hugo Lambrechts-Augustijns